

ad § 41.

Spørgsmaalet, naar 50 pCt. af Aktiekapitalen er tabt, er som bekendt i Praxis et vanskeligt, ofte uløseligt Spørgsmaal, da det beror ikke blot paa de aktuelle Værdier, men paa Fremtidsudsigter, ikke altid paa de akutte Realisationskonjunkturer, men paa Forretningens hele Driftsværdi o. s. v.

Bestemmelsen er taget fra Bankloven. Den var under Banklovens Behandling Genstand for meget autorativ Kritik (Falbe-Hansen), Rigsdagstidende 1912—13. Landstinget 311—313, og denne Kritik har formentlig faaet Støtte i Praxis. Imidlertid er dens Anvendelse mulig i Bankvæsenet, hvor der haves en Bankinspektør, eventuelt Handelsminister, til suverænt at afgøre, om de 50 pCt. er tabt eller ikke.

Men i Aktieselskaber, hvor der derom kan være ligesaa mange Meninger som der er Direktører, kan man dér gøre Direktørerne strafretlige ansvarlige — eventuelt solidarisk erstatningsansvarlige — for at deres Mening er overensstemmende med Domstolens eventuelle Skøn? Hvem turde være Direktør under saadanne Forhold uden i aldeles grundfæstede, forud indarbejdede Virksomheder?

Og til hvis Fordel er en saadan Bestemmelse? Til Kreditorernes? De kan selv forlange deres Penge og selv foranledige Likvidation. De behøver ikke Lovens Hjælp. Og i de allerfleste Tilfælde vil den Bank — Kreditoren er jo oftest en Bank — som har støttet Aktieselskabet med Kredit, meget have sig frabedt, at Selskabet af andre — af Aktionærerne — blev tvunget til Likvidation, muligvis med Tab derved for Kreditorerne for Banken. Og Banken vil ogsaa føle sine Interesser krænkede ved den Hæmning i Driften, som en Indkaldelse af Aktionærerne i Anledning af Tabet vil forvolde; thi hvem vil gøre Bestillinger hos Aktieselskabet saalænge dets Likvidation staar paa Dagsordenen? En Bestemmelse som den anførte vil i høj Grad hæmme den paagældende Virksomheds Kreditmuligheder og Konkurrencemuligheder, og den kræves ikke af Kreditorerne, der hvert Øjeblik kan forlange Status hos Selskabet og handle derefter.

Men er det da i Aktionærernes Interesse? Det kan heller ikke paastaas. I Aktionærernes Interesse er det som Regel, at et Aktieselskab i Ro faar Lejlighed til at arbejde Tabet op igen eller — om dette ikke er muligt — i Ro faar Lov at arbejde til Forrentning af den resterende Formue. Der er Undtagelsestilfælde, hvor det kan være fordelagtigere at standse en tabvoldende Virksomhed; men af Hensyn til saadanne Undtagelser kan denne Regel ikke forsvares. Er dette ikke i Strid med hele Aktieselskabsformen, der er dannet, for at den lille Kapital kan anbringe sig uden selvstændig Befattelse med Driften og uden Forudsætninger derfor? Er det ikke i Strid hermed, at man nu forlanger, at disse Enker, Pensionister, Udlændinge, Landboere o. s. v. skal danne sig en selvstændig Mening om Driftsmulighederne og give Møde ved Afstemningen? Og er det retfærdigt mod saadanne Aktionærer, om en Flok maaske ganske inkompetente, maaske kun en Majoritet blandt dem, der giver Møde og afgiver Stemme, men ikke blandt Aktionærerne, maaske øjeblikkelig ophidsede af Panikagation og lignende, skal kunne tvinge det Aktieselskab til Likvidation, hvortil de har ofret deres Penge. Og det tilmed en Aktiemajoritet, som muligvis af helt andre Grunde end Hensynet til Selskabets Drift, ønsker at slaa det i Stykker, en Opkøbsmajoritet, f. Eks. der til Fordel for en anden Virksomhed vil kvæle en Konkurrent?

Hverken Kreditorers eller Aktionærers Interesser synes at kræve denne Nydannelse. Den synes nærmest ønsket fra Aktiehandelens Side — altsaa ikke fra deres Side, som er Aktionærer og har sat deres Penge i Foretagendet, men fra deres Side, som kunde tænke paa at købe Aktier eller handle med dem, at Køberne ikke forledes til at risikere Penge i en tabvoldende Virksomhed. Men mon ikke Aktiehandelen vil blive endnu mere Genstand for Splid og Rygter, naar en Paragraf i Aktieloven saaledes staar som en stadig Indbydelse for Sensationen til at diskutere, om Generalforsamling skal indkaldes som Følge af lidt Tab eller ikke?

Et opnaas formentlig ved Bestemmelsen, at Spekulanter, der søger at købe Aktierne til billigste Pris, faar et nyt Middel til at nedsætte Aktiernes Værdibedømmelse, nemlig ved offentlig at rejse Spørgsmaalet om, hvorvidt Paragraffen om de 50 pCt. ikke burde komme til Anvendelse. Selvom de ikke opnaar at faa Paragraffen anvendt, er det dog, naar Paragraffen eksisterer, legitimt til enhver Tid at rejse Spørgsmaalet.